

הוכן עיני כולל עיון הדף

1

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים 91430
טל/פקס 6515004 • daf@dafyomi.co.il

בבא קמא דף קג.

הפוסק על פשתן או פירות ונתן דמיהם, ושוב נתייקרו הפירות או הפשתן - ומכר אותם המוכר ביוקר, האם מותר לקונה לקבל את דמי המכירה היקרה מן המוכר? [תוד"ה התם].

לרב	כשהיה למוכר פירות בשעת הפסיקה	כשלא היה למוכר פירות בשעת הפסיקה
לר' ינאי	מותר ¹	לרש"י: מותר ² לתוס': אסור ³
אסור	אסור	אסור

בבא קמא דף קג:

גזל אחד מחמשה בני אדם ולא יודע ממי וכל אחד אומר ממני, מה הדין באופנים דלהלן?

לר' טרפון	בנשבע לשקר	בלא נשבע
למקשן: נותן הגזילה לכל אחד ואחד לדחיה: מניח הגזילה ומסתלק ⁴	מניח הגזילה ומסתלק	מניח הגזילה ומסתלק
לר' עקיבא	נותן הגזילה לכל אחד ואחד	למקשן ולמסקנא: נותן הגזילה לכל אי ואי לדחיה בהו"א: מניח הגזילה ומסתלק ⁵

לקח או גזל אחד מחמשה בני אדם ולא יודע ממי וכל אחד אומר ממני, מה יעשה?

לר' טרפון	בלקח	בגזל
לר' עקיבא	מניח המקח ומסתלק	מניח הגזילה ומסתלק
לר' טרפון	מניח המקח ומסתלק	נותן הגזילה לכל אחד ואחד

¹ סברת ר' ינאי דאמרינן "מה לי הן מה לי דמיהן" - וכמו שמותר לקבל את הפירות עצמם ואין חשש של ריבית, כך מותר לקבל את דמי הפירות ואין לחוש לריבית.

² וזה שאמרו בסוגיין דרב לטעמיה, והיינו שרק רב אוסר בכה"ג משום ריבית, אבל לר' ינאי אמרינן מה לי הן מה לי דמיהן, ואין חילוק בין אם היה פירות בשעת שקיבלו המעות ללא.

³ כן הביאו התוס' מהסוגיא בב"מ (דף סג.), ומתוך כך תמהו על פירש"י בסוגיין שכתב שנתן להם המעות באמנה ולא היה להם פשתן

כשקבלו המעות. אולם לבסוף יישבו פירש"י, שדוקא היכא שבאו המעות לידו בתורת הלואה אסור, אבל אם באו בתורת זביני לא משנה אם היה לו פירות באותה שעה או לא.

⁴ בהמשך הסוגיא הגמי רוצה להעמיד את משנתנו כר' טרפון, ולפי"ז לא סוברת הגמי כדחיה זאת, אלא שמודה ר' טרפון היכא שנשבע לשקר. אכן בהמשך הגמי מקשה על צד זה, ומסיק רבא שר"ע ור' טרפון חולקים בין היכא שנשבע לשקר ובין היכא שלא נשבע לשקר, שלר' טרפון מניח גזילה ביניהם ומסתלק ולר"ע צריך לתת לכל אחד ואחד.

⁵ אכן הגמי מוכיחה מהברייתא דלהלן מזה שמצאנו שהברייתא מחלקת בין לקח לבין גזלן, שעל כרחך מייירי ר"ע בלא נשבע, דאי מייירי בנשבע לשקר - מה לי לקח מה לי גזלן, הרי כיון שנשבע לשקר גם אם מתחילה היה דרך מקח - מ"מ נאמר בו החיוב תשלומין (ויקרא ה: כד) ד"לאשר הוא לו יתננו" - וא"כ אין חילוק ביניהם ולא נפטר עד שיתן למי שלקח ממנו דוקא.